

# **Kies voor een duurzame gemeente**

Memorandum gemeenteraadsverkiezingen 8 oktober  
2006

natuurpunt 

**BRUGGE**

## **DE KRACHT VAN DE GEMEENTE EN DE PROVINCIE**

Gezonde lucht, proper water, een leefbare omgeving en voldoende natuur in de buurt. Zelfs in het dichtbevolkte Vlaanderen hoeft dit geen utopie te zijn, maar zijn het basisbehoeften en basisrechten van elke inwoner.

Gemeenten en provincies hebben daarbij een grote verantwoordelijkheid. Zelfs met beperkte middelen, kan op lokaal niveau veel gebeuren voor een beter milieu en een sterkere natuur. Wij roepen op voor meer lokale bestuurskwaliteit en meer lokale leefkwaliteit.

Pleidooien voor een groenere, gezondere gemeente stoten vaak op praktische bezwaren. De gemeente is niet bevoegd voor dit, de gemeente heeft geen geld voor dat. Een ander excuus is dat wat de gemeente doet 'hoogstens een druppel op een hete plaat' is. 'Waarom zouden wij ons inspannen als de anderen niet meedoen?'

Nochtans is de gemeente een cruciaal niveau als het op milieu en natuur aankomt. De grote troef van de gemeente is dat dit niveau het dichtst bij de inwoners staat. De gemeente kan mensen aanspreken op een begrijpbare, zichtbare manier. Berichten over lokale ontwikkelingen en gebeurtenissen worden gretig gevolgd. En de inwoners worden ook sneller met de resultaten van het beleid geconfronteerd.

Zelfs met beperkte middelen is er veel mogelijk. Anders dan vaak gedacht wordt zijn meestal niet 'mensen en middelen' de beperkende factor, maar wel durf en ambitie. In de volgende pagina's wijzen we op concrete mogelijkheden, en vullen we die aan met voorbeelden.

En natuurlijk heeft het zin. Zelfs als de andere gemeenten of andere landen niet meteen volgen, is het in alle opzichten gezelliger, gezonder en veiliger om in een milieubewuste gemeente te wonen. En meestal ook goedkoper.

Hierbij verwijzen we ook naar de milieu Prestatie index 2006 (publicatie jan 2006) waarin België duidelijk zeer slecht scoort en we dus samen nog een hele weg af te leggen hebben voor een gezond leefmilieu.

Met dit memorandum voor de gemeenteraadsverkiezingen probeert de milieubeweging inspiratie te leveren voor de lokale partijprogramma's en de bestuursakkoorden. We hopen alvast dat de lokale milieubeschermer en partijen zoveel mogelijk standpunten overnemen.

# **1. EEN SAMENWERKENDE GEMEENTE**

## **1.1 Geen milieubeleid zonder participatie**

Milieubeleid en participatie moeten hand in hand gaan. Milieuzorg en natuurbehoud vragen een inspanning van iedereen, en daarom is het belangrijk dat mensen 'mee zijn' en zelf ook voorstellen kunnen doen voor oplossingen en verbeteringen. De problemen waarmee we geconfronteerd worden zijn ook zo veelzijdig en verscheiden dat alle input welkom is.

Discussies over zaken die de mensen kennen, en die hen rechtstreeks raken, verhoogt de betrokkenheid. Het gebruik van pesticiden in eigen tuin, het gasverbruik met 8% terugschroeven, een park in de buurt... Wie kan of wil daar niets over zeggen. Bovendien is voor de inwoners een relatief kleine stap naar 'hun vergaderlokaal' of 'hun gemeentehuis'. Veel mensen kennen ook zelf een gemeenteraadslid.

## **1.2 Aandachtspunten voor de volgende bestuursperiode**

[1] Toegang tot informatie

Zonder informatieverschaffing, geen participatie en betrokkenheid. De gemeente moet daarom actief informatie verspreiden over haar natuur- en milieubeleid. En over de toestand van de natuur en het milieu binnen de gemeente. Uit onderzoek blijkt trouwens dat op gemeentelijk niveau een grote vraag is naar "milieu-informatie".

[2] Sensibilisering en participatie

Op het vlak van participatie spelen de adviesraden een centrale rol. Op het vlak van natuur- en milieubeleid gaat het in het bijzonder om de plaatselijke milieuraad en om de GECORO. Voor een goede werking is het wel nodig dat het gemeentebestuur die raden alle kansen en het nodige vertrouwen geeft. De gemeente moet die raden de nodige ondersteuning geven, ze moet de relevante teksten op tijd doorsturen en ze moet de adviesraden feedback geven over wat er met hun eventuele opmerkingen gebeurt. Het lijkt ook erg zinvol om rond bepaalde «grote» dossiers de milieuraad en de GECORO samen te zetten. (Er moet dan wel een passende oplossing gevonden worden voor de verschillende vergoedingssystemen tussen beide raden).

### **Concreet voor Brugge**

**Overleg tussen de verschillende raden en eventueel samen vergaderen, waar nodig, zou een pluspunt zijn zoals de minaraad reeds heeft voorgesteld.**

[3] Steun voor natuur- en milieuverenigingen

De gemeente steunt de natuur- en milieuverenigingen die op haar grondgebied actief zijn. Die verenigingen zijn immers een belangrijk element om het gemeentelijk natuur- en milieubeleid te helpen verwezenlijken. Niet alleen zijn het belangrijke kanalen voor de verspreiding van informatie en spelen ze een belangrijke rol bij de participatie. Door hun activiteiten geven ze allerlei problemen en mogelijkheden een ruimere bekendheid, en plaveien ze het pad voor gemeentelijke milieumaatregelen.

[4] Natuur- en milieu-educatie

De gemeente kan en moet ook een rol spelen inzake natuur- en milieu-educatie. Dit kan door zelf initiatieven te nemen of door coördinerend op te treden.

De jeugd is daarbij een bijzondere doelgroep. De gemeente voorziet ruimte voor natuur- en milieu-educatie in het (gemeentelijk) onderwijs.

De gemeente kadert het belang van milieubescherming en natuurbehoud daarbij zoveel mogelijk in het ruimere verhaal van duurzame ontwikkeling.

## **2. EEN VOORBEELDIGE GEMEENTE**

### **2.1 De gemeente moet het voorbeeld geven en zorgen voor degelijk bestuur**

Van goede bestuurders mag men verwachten dat zij het voorbeeld geven. Als dynamische en efficiënte entiteit moet de gemeente het voortouw nemen op het vlak van duurzaam consumptiepatroon.

Lokale overheden zijn een kleine, maar zeker niet onbelangrijke speler op de markt. Als zij consequent kiezen voor ecologisch verantwoorde technieken en processen kan dit een grote stimulans hebben voor dit marktsegment.

De voorbeeldrol werkt op verschillende manieren. In de eerste plaats op de eigen werknemers, maar ruimer ook naar de bevolking in het algemeen.

Het is ook absoluut noodzakelijk om dit efficiënt te kunnen aanprijzen bij de eigen inwoners. Hoe geloofwaardig is een overheid die niet zelf toepast wat ze van haar burgers vraagt?

### **2.2 Aandachtspunten voor de volgende bestuursperiode**

[1] Milieuverantwoorde aankopen voor dagdagelijkse werking

De gemeente voert een milieubewust aankoopbeleid. Via haar aankoopbeleid kan de gemeente de markten in een groenere richting sturen. Bovendien heeft het gemeentelijk aankoopbeleid een belangrijke voorbeeldrol.

De gemeente koopt voor de dagdagelijkse werking van haar diensten milieu- en natuurvriendelijk materiaal

- kantormateriaal: gerecycleerd papier, hervulbare toners, ...
- cateringproducten: producten van biologische landbouw, retourflessen, drinkwaterfonteinen,...
- schoonmaakproducten: ecologische producten met een biologische afbreekbaarheid van minstens 98%,

Bij het aankoopbeleid wordt ook altijd een directe link gemaakt met het afvalreductiebeleid. De gemeente koopt zoveel mogelijk afvalarme en of recycleerbare producten.

Bij het aankoopbeleid kan de gemeente actief gebruik maken van de milieukoopwijzer op [www.milieukoopwijzer.be](http://www.milieukoopwijzer.be)

[2] Zuinig omspringen met energie en water

De gemeente moet spaarzaam omspringen met energie. Het gemeentelijk patrimonium wordt gebouwd, verbouwd, herbouwd volgens normen die strenger zijn dan door de hogere instanties opgelegd.

Een energie-audit en energieboekhouding worden gebruikt om het energieverbruik binnen eigen patrimonium de volgende legislatuur met 20 tot 40% te doen dalen. Bij openbare aanbestedingen: wordt aandacht besteed aan het energieverbruik (aankoop van zuinige toestellen, auto's). En natuurlijk moet ook de verlichting van gebouwen en straten geëvalueerd worden.

Daarnaast moet gekozen worden voor hernieuwbare energie. Zie daarvoor 4.2

De meeste van die ingrepen zijn investeringen die zich op korte of lange termijn terugverdienen. Daarnaast zijn er ook nog de moeilijker meetbare voordelen. Het is goed voor het imago van de gemeente. En het heeft ook een belangrijke sensibiliserende waarde.

De gemeente moet ook letten op haar waterverbruik. Bij nieuwbouw of verbouwing van het gemeentelijk patrimonium worden zoveel mogelijk waterbesparende toepassingen geïntegreerd. Een wateraudit wordt gebruikt om het waterverbruik met minstens 15% te laten dalen. Belangrijke toepassingen zijn het opvangen van regenwater en het laten infiltreren of aansluiten op een gracht, het opvangen van regenwater en het aansluiten op de sanitaire voorzieningen en voor schoonmaak en tuin, het invoeren van maatregelen om water te sparen zoals spaartoetsen op toiletten, spaardouchekoppen, spaarkranen, elektronische kranen, ... ;

Ook op vlak van begroening kan heel wat water worden uitgespaard: door de plantenkeuze af te stemmen op de locatie, door te kiezen voor vaste planten i.p.v. eenjarigen, door regenwater te gebruiken voor het begieten van bloembakken en hangmanden...

### [3] Een gezonde en natuurvriendelijke gemeente

Het Vlaamse decreet van 21 december 2001 houdende de vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest verbiedt de openbare besturen om op het openbaar domein sinds 1 januari 2004 chemische bestrijdingsmiddelen te gebruiken, tenzij een afwijking op dit verbod werd aangevraagd. Een afwijking op het verbod wordt echter enkel toegestaan als het gemeentebestuur een reductieprogramma opstelt, dat de afbouw van chemische bestrijdingsmiddelen in het openbaar domein verduidelijkt. De gemeente moet in de komende bestuursperiode resoluut gaan voor de correcte uitvoering van de reductieplannen. Daarbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de mogelijkheden die opgesomd staan in de handleiding 'Zonder is gezonder'.

#### **Concreet voor Brugge**

**Het vooropgesteld reductieplan moet zeker aangehouden worden, beter zou zijn de chemische bestrijdingsmiddelen nog sneller af te bouwen.**

### [4] Een afvalarme gemeente

En natuurlijk geeft de gemeente ook op het vlak van afvalvoorkoming het voorbeeld. Het materiaalgebruik van de gemeentelijke diensten wordt nauwkeurig opgevolgd en er worden initiatieven genomen om het verbruik te doen dalen.

De gemeente moet ook resoluut kiezen voor hergebruik en preventie. Zo kan de gemeente herbruikbare bekertjes ter beschikking stellen voor festiviteiten of een premie voor herbruikbare luiers voorzien. De gemeente moet ook maximaal investeren in de preventie van groenafval door thuiscomposterende te stimuleren.

#### **Concreet voor Brugge**

**Er wordt zeer veel wegwerpafval geproduceerd bij allerhande manifestaties, niet op zijn minst bij grote voetbalwedstrijden. Kan er niet gedacht worden aan herbruikbare bekertjes met een minimum borg, waardoor het zwerfvuil zeker zou afnemen.**

### [5] Duurzaam bouwen

Bij bouwwerken en inrichting van de gebouwen maakt de gemeente gebruik van natuur- en milieuvriendelijk materiaal: hout van duurzaam geëxploiteerde bossen (in het bijzonder hout met FSC-label), natuurverven, breekpuin met COPRO-keuring...

Op het vlak van gebouwbegroening (gevelgroen, daktuinen, groendaken) en ecologisch groen kunnen gemeenten een voortrekkersrol spelen.

Gemeenten kunnen bewijzen dat ecologisch groen ook mooi en functioneel kan zijn.

#### [6] De gemeentelijke milieudienst

De gemeente investeert in een goed werkende gemeentelijke milieudienst. Een milieu-ambtenaar en duurzaamheidsambtenaar aanwerven is een minimumvereiste voor een gemeente die milieubeleid serieus neemt. Er is ook minstens 1 persoon die de rol vervult van natuurambtenaar. Die is op de hoogte van ecologische processen en functioneert als aanspreekpunt voor vragen in verband met het gemeentelijk natuurbeleid. Eventueel kan dit ook een groenambtenaar zijn die met bijkomende vorming opereert onder toezicht van de milieuambtenaar.

#### [7] Plannen en beleid

Vanaf 2005 moet een gemeente overeenkomstig het decreet algemene milieubepalingen een milieubeleidsplan opstellen (Gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst hebben ondertekend waren dat al verplicht). Het is belangrijk dat dit gemeentelijk milieubeleidsplan zoveel mogelijk meetbare doelstellingen opneemt: Aantal hectaren natuurgebied, aantal km heggen, hoeveelheid restafval per inwoner, bespaarde tonnen CO<sub>2</sub>... Via de gemeentelijke infokanalen, via de website of eventueel via het milieujaarverslag wordt er over de voortgang gerapporteerd.

De gemeente zoekt maximaal naar mogelijke medefinanciering. Op het vlak van natuur kan dit via natuurinrichtingsprojecten. Ook door samenwerking met vrijwilligersverenigingen kunnen kosten bespaard worden.

## **3. ZUIVER WATER**

### **3.1 Gemeente en integraal waterbeleid.**

De basis voor het integraal waterbeleid vormt de Europese Kaderrichtlijn Water. Deze hanteert de watersysteem-benadering waarbij water in al zijn vormen tegelijk wordt bekeken. De onderlinge samenhang tussen oppervlaktewater, grondwater, riolering, drinkwaterbereiding, industrieel gebruik van water is van belang. Water wordt bekeken in al zijn mogelijke gebruiksfuncties: door de verschillende sectoren (landbouw, huishoudens, industrie, ...) maar ook in zijn natuurfuncties. Naast het gebruik van vandaag, moet ook naar de (verre) toekomst worden gekeken. Dit is de zorg voor duurzame ontwikkeling.

Via Europa en Vlaanderen heeft het integraal waterbeleid in de voorbije jaren ook de gemeenten bereikt. Dit is een kans die met beide handen moet gegrepen worden.

### **3.2 Aandachtspunten voor de volgende bestuursperiode**

#### [1] Deelbekkenbeheersplan: uitvoeren, evalueren, nieuwe plannen

Tegen 22 december 2006 moeten de deelbekkenbeheersplannen klaar zijn. In die plannen komen vooral concrete acties. Hieronder geven we voor vier thema's aan welke acties nodig zijn.

De gemeente moet ervoor zorgen dat de acties die in dit plan zijn aangekondigd, ook effectief worden uitgevoerd en tot de gewenste resultaten leiden. In de tweede helft van de periode 2007-2012 is een evaluatie nodig, waarin bekeken wordt welke doelstellingen gehaald zijn, en waar nog werk is – om op basis daarvan in 2012 nieuwe deelbekkenbeheersplannen te maken.

#### [2] Afvalwater: afkoppelen en aansluiten

Het grootste probleem in onze afvalwaterzuivering is dat te weinig vuil - en te veel proper water de waterzuiveringstations bereikt. Het afvalwater van meer dan vier op de tien Vlamingen belandt ongezuiverd in de natuur. Het afvalwater dat wel de zuivering haalt, is vermengd met (proper) regen - en grondwater. Dat bemoeilijkt de zuivering. Bovendien komt bij elke stortbui via overstorten ongezuiverd water en slib in de omgeving terecht. Er is nochtans een oplossing: afkoppelen en aansluiten!

#### **Afkoppelen...**

De gemeente verbindt zich ertoe om bij nieuwe of vernieuwde rioleringen in zoveel mogelijk gevallen een volledig gescheiden afvoersysteem voor regenwater en voor afvalwater te voorzien. Regenwater hoort thuis in grachten. Zo bouwen we toekomstgericht naar een volledig gescheiden systeem. Grote verharde oppervlaktes, drainages, beken en grachten mogen zeker niet afwateren in het rioleringsnet. De gemeente zorgt voor een inventarisatie van de knelpunten én een actieplan om ze op te lossen. Ook bij de gezinnen kan vaak (een deel van) het regenwater afgekoppeld worden naar een regenput, of naar een tuin. De gemeente zal dergelijke afkoppeling bevorderen, zowel via bewustmaken, via subsidies als via het opleggen van verplichtingen.

#### **En aansluiten !**

Het vuile afvalwater moet effectief de zuivering bereiken. Op basis van het zoneringsplan (dit zou eind 2005 op tafel liggen) moet er een uitvoeringsplan komen met daarin een olijsting van alle projecten die nodig zijn om een volledige sanering van het gemeentelijk grondgebied uit te voeren en het afvalwaterstelsel goed te laten functioneren – inclusief timing en financiering !

Bestaande rioleringen dienen goed onderhouden te worden en de vastgestelde gebreken daadwerkelijk aangepast. Een onderhoudsplan voor de rioleringen is geen luxe, maar een noodzaak.

Controle op aansluiting en afkoppeling is een cruciale taak voor de gemeenten. De gedane investeringen in rioleringen geven te weinig resultaat doordat er niet – of foutief – op wordt aangesloten. Controles op het terrein doen de investeringen renderen. Ze leveren veel resultaat op – met weinig geld.

Afvalwaterzuivering is – financieel bekeken – de grootste milieu-uitdaging voor de gemeente de komende legislatuur. De moeilijke kostenverdeling en de grote verschillen tussen gemeentes mogen geen reden zijn om bij de pakken te blijven zitten. De gemeente kan één of meerder taken die hierboven beschreven staan (laten) uitvoeren in samenwerking met anderen (bvb de drinkwaterintercommunales) – maar het blijft wél de eindverantwoordelijkheid van de gemeente om ervoor te zorgen dat het effectief gebeurt.

### [3] Zuinig watergebruik

De gemeente heeft de blijvende opdracht om de inwoners aan te zetten tot zuinig waterverbruik. Niet alleen bij de gezinnen, maar ook bij de landbouwers en de industrie ligt nog een groot besparingspotentieel. De gemeente moet geregeld informatie verschaffen over het actueel waterverbruik binnen de gemeente. Daaraan moeten tips gekoppeld worden om het waterverbruik omlaag te halen. Het hergebruik van water, en het gebruik van regenwater moet gestimuleerd worden. Bij bouwkundige ingrepen wordt een wateraudit toegepast om tot een duurzaam watergebruik te komen

### [4] Voorkomen wateroverlast

Het beleid is er veelal op gericht geweest om water zo snel mogelijk af te voeren. In de voorbije jaren zijn we geleidelijk tot het besef gekomen dat het oude beleid van indammen en afvoeren niet werkt. Een te snelle afvoer van regenwater leidt tot wateroverlast, overstromingen, erosieproblemen en op andere plaatsen tot verdroging. Door klimaatveranderingen (stijging zeespiegel, meer geconcentreerde regenval) zullen deze problemen in de toekomst nog groter worden. Een andere aanpak is nodig. We moeten ervoor zorgen dat het water daar waar het valt langer vastgehouden wordt. Wat we niet kunnen vasthouden of infiltreren, moeten we bergen en vertraagd afvoeren. Concreet:

#### **Vasthouden, infiltreren en hergebruik**

Water moet zo lang mogelijk tegengehouden worden op de plaats waar het valt en waar mogelijk in de grond sijpelen. De toepassing van de bestaande stedenbouwkundige verordening is daarbij een begin. De gemeente moet instaan voor een efficiënte controle daarop (dat gaat hand in hand met een controle op de aansluiting op de riolering).

De gemeente speelt ook een voorbeeldrol in de vertraagde afvoer van regenwater. De gemeente past infiltratievoorzieningen (wadi, infiltratieput of – buis, infiltratietegels,...) en groendaken toe bij de gemeentelijke gebouwen en communiceert hierover naar de bevolking toe. Ze stimuleert haar burgers om dit voorbeeld te volgen.

#### **Grachtenbeleid**

Herwaardering van het grachtenstelsel is cruciaal. Er moet een onderhoudsplan zijn voor de grachten. Grachten moeten, waar mogelijk, terug opengelegd worden. Er moet een verbod komen om bestaande

grachten te dempen of te overwelven. Een voorbeeldverordening over dit laatste punt maakt deel uit van de samenwerkingsovereenkomst. (Een mooi voorbeeld van goed grachtenbeheer is de gemeente Evergem)

[5] Ruimte voor water.....

De gemeente (en de provincie) zouden infiltratie- en overstromingsgebieden moeten aanduiden in bijzondere plannen van aanleg (BPA) of de ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP). De gemeentelijke BPA's en RUP's zouden werkelijk fysieke ruimte moeten voorzien in het verordenend grafisch plan. De bijhorende stedenbouwkundige voorschriften moeten de functie van deze gebieden duidelijk vermelden. De waterberging biedt daarbij goede mogelijkheden voor natuurontwikkeling en recreatie.

**..... is ruimte voor natuur.**

Niet alleen de mens en zijn activiteiten zijn gebaat bij meer ruimte voor (proper) water. Het kan ook een goede zaak zijn voor de natuur. Want waar ruimte komt voor water, komt ruimte voor natuur. Rechtgetrokken grachten en beken die weer kans krijgen om te meanderen, zorgen niet alleen voor een vertraagde afvoer (en dus minder overstromingen) – maar ook voor meer – en vooral betere – natuur. Idem voor bovenlopen die zo natuurlijk mogelijk beheerd worden, en valleigebieden die hun winterse overstromingsfunctie terugkrijgen.

De gemeente moet nieuwe waterberging benutten voor natuurontwikkeling en versterking van natuur en landschap. Beekvalleien verdienen herwaardering en een plaats in de ruimtelijke structuur van de gemeente - als natuurgebied of als verbindingsgebied.

De gemeente kan ook een bijdrage leveren tot het wegwerken van vismigratieknelpunten. In de databank van vismigratieknelpunten kan ze nagaan welke knelpunten prioritair zijn en wat de mogelijkheden zijn om daaraan iets te veranderen.

### **Concreet voor Brugge**

**Er is door de vlaamse gemeenschap een studie gemaakt rond de kerkebeek. De problematiek op het brugs grondgebied is gekend. We vragen dan ook uw volle steun om de problematiek ervan op een natuurvriendelijke wijze op te lossen door o.a. door een overstromingszone te voorzien in ST.Michiels met terug openen van de oude kerkebeek**

**Ook voor de wallen rond het kasteel van de koude keuken moeten dringend oplossingen gezocht worden voor het terug proper maken van de wallen met natuurvriendelijke oevers**

## **4. GROENE ENERGIE**

### **4.1 Voor gemeenten mag Kyoto geen 'ver van mijn bed show' zijn.**

Op 16 februari 2005 is het Kyotoprotocol in werking getreden. België moet de uitstoot tegen 2012 met 7,5% verminderen ten opzichte van 1990 (en eigenlijk is de vereiste inspanning groter, want onze uitstoot is in de voorbije jaren verder gestegen). Volgens sommigen is dit een onmogelijke opdracht. Maar dat is het niet als iedereen een steentje bijdraagt.

Zeker de gemeente kan en moet daarbij een rol spelen. België en Vlaanderen kijken naar elkaar. En spelen de grote verongelukte. De gemeenten kunnen hun verantwoordelijkheid opnemen: zij staan het dichtst bij de gezinnen, en die staan via de woning en hun auto in voor een alsmaar toenemend aandeel in de vervuiling.

### **4.2 Aandachtspunten voor de volgende bestuursperiode**

[1] Inwoners aanzetten tot zuinig energiegebruik.

De gemeente moet natuurlijk zelf het voorbeeld geven, maar daar mag het niet bij blijven. Een mix van informatie en premies is de beste lokale kyoto – cocktail om effectieve resultaten te bereiken op lokaal niveau:

- Gemeenten kunnen informatie op maat aanbieden via een één-loket-systeem, een energieloket of een energie- en milieuwinkel.
- Een gemeente kan educatieve acties opzetten voor bouwheren, architecten, installateurs,... in samenwerking met de provincie of de intercommunale en hiervoor beroep doen op milieuorganisaties of adviesbureaus.
- Een gemeente kan premies uitreiken voor 'e-novatie' bij renovatie zodat de renovatie een duurzaam karakter heeft (doorgedreven isolatie is de basis, zowel voor muren, dak, vloer als ramen). Bij nieuwbouw kan een premie gegeven worden voor de installatie van hoogrendementglas, doorgedreven isolatie (K-30 norm), ventilatietechnieken, efficiënte verwarmingstechnieken of het gebruik van zonne-energie. Deze premie vervangt de huidige losse zonneboilersubsidie die in sommige gemeenten het licht gezien heeft.
- De gemeente kan zelf een voorbeeldwoning opzetten die daarna als informatiehuis of energie- en milieuwinkel kan fungeren.

#### **Concreet voor Brugge**

**Er is dringend een sensibilisatiecampagne nodig om in winkelstraten het opendeur winkelen met warme luchtblazers aan de ingang te ontraden en zelfs te verbieden via**

een politieverordening. Het heeft weinig zin dat Stad Brugge zelf in zijn eigen gebouwen aan energiebesparing doet terwijl er in de winkelstraten de warmte zomaar de straat wordt opgeblazen.

De sporthalles te Zeebrugge en de Koude Keuken zijn in de winterperiode niet of nauwelijks milieubesparend. Dit om er maar twee op te sommen.

## **5. NATUUR VOOR IEDEREEN**

### **5.1 Groen, natuur en bos als opstap naar duurzame ontwikkeling**

De gemeenten moeten investeren in meer natuur en bos op hun grondgebied. De Vlaamse natuur is sterk bedreigd, en ondanks de hoerastemming de voorbije jaren is de toestand nog altijd verre van rooskleurig.

Eén van de problemen is dat iedereen naar iedereen kijkt. Nochtans moet de gemeente zeker niet wachten op Europese regels of op gewestelijke initiatieven om iets te ondernemen. Er zijn zeer veel verschillende initiatieven mogelijk op maat van het plaatselijke budget en de eigen situatie. Van de aanleg van een haag tot de inrichting van een natuurgebied. Zelfs kleinschalige initiatieven kunnen een belangrijke impact hebben. Als ze maar doordacht en gericht gebeuren. Investerings in natuur hebben als voordeel dat er vrij snel zichtbare en tastbare resultaten zijn, en dat is belangrijk voor het draagvlak.

Investerings in meer natuur zijn niet alleen belangrijk voor het behoud van de fauna en de flora. Natuurgebieden bieden de inwoners ook de mogelijkheid om in eigen gemeente tot rust te komen, te wandelen of te spelen. Niet iedereen kan op vakantie naar de mooie buitenlandse natuur. Natuurgebieden kunnen ook een rol spelen als natuurlijk overstromingsgebied, en dus het overstromingsrisico elders verkleinen. Of ze kunnen voor een buffer zorgen tussen een drukke weg en een woonzone.

De aanwezigheid van groen is belangrijk voor steden en gemeenten. Groen heeft een positieve impact op de leefbaarheid, de ruimtelijke ontwikkeling en de milieuhuishouding. Welke vorm dit groen aanneemt, is sterk bepaald door de lokale situatie: in een stad zijn er andere mogelijkheden dan in een landelijke of voorstedelijke gemeente. Niet alleen parken en bossen, maar ook het kleinere groen is belangrijk: laanbomen, perken, plantsoen, groendaken, gevelgroen... dragen bij tot de realisatie van een groen netwerk. Ze zorgen voor een gezondere woonomgeving en scheppen kansen voor de ontwikkeling van stadsnatuur.

## 5.2 Aandachtspunten voor de volgende bestuursperiode

### [1] Meer en mooiere parkjes

De gemeente moet een realistische groennorm hanteren, en een plan opmaken om die norm te bereiken. Dit kan door bestaande groenvoorziening op te waarderen en door bestaande groene zones met elkaar te verbinden. Nieuwe infrastructuurwerken moeten afgetoetst worden aan de visie op groenzones, en moeten ertoe bijdragen om de vooropgestelde normen te bereiken.

De gemeente moet ook de ecologische inrichting van privé-groen stimuleren (zie ook hoger) en kan ook experimenteren met participatieve projecten. Door burgers te betrekken bij ontwerp, aanleg en beheer van openbaar groen kan beter tegemoet gekomen worden aan de wensen van de gebruikers en wordt de verantwoordelijkheidszin van burgers aangescherpt, evenals hun band met het groen.

### [3] Natuurvriendelijke en bereikbare parken

Opeenvolgende rapporten bevestigen dat de Vlaamse steden en gemeenten een groot tekort hebben aan bereikbaar groen. Onder bereikbare groene ruimtes wordt verstaan dat binnen een afstand van 400 meter minstens 1 groene ruimte van meer dan 1ha ligt, en binnen de 800 meter minstens 1 groene ruimte van meer dan 10 ha.

#### **Concreet voor Brugge**

**Wij pleiten nogmaals voor een snelle en duurzame oplossing voor het Lappersfortbos met een maximaal behoud aan bos en het integreren van de groene zones rond dit bos**

**Tevens moet er een halt worden toegeroepen aan het verder verkavelen van de woonparkgebieden waardoor nu nog steeds jaarlijks duizenden m<sup>2</sup> bos verdwijnen, vooral in de groene gordel van Brugge**

### 4] Gemeenten moeten voor bos zorgen

Gemeenten kunnen en moeten bijdragen tot de realisatie van de Vlaamse beleidsdoelstellingen van bosbehoud en bosuitbreiding. Dit kan door zelf bos aan te planten. Of door burgers en overheden die verantwoorde bosuitbreidingsprojecten voorstellen te steunen door het verlenen van de nodige vergunningen. Gemeentebesturen kunnen facilitator zijn bij de zoektocht naar plaatsen voor bosuitbreiding in hun gemeente. Het bestuur kan alle betrokken actoren samen brengen om de best mogelijke plaatsen voor bosuitbreiding te selecteren.

### 5) Natuur in de tuin

De natuurvriendelijke tuin is een paradijs: niet alleen voor de mensen, maar ook voor de ontelbare planten en dieren die er groeien, rondscharrelen en wonen. Eén van de basiselementen van een natuurvriendelijke tuin is verscheidenheid: een gevarieerde beplanting en een beperkte oppervlakte gazon. En natuurlijk is zo'n tuin volledig meststof- en pesticidenvrij. De verscheidenheid heeft ook een positieve impact op het tuinafval.

Indien eigenaars van privé-groen (burgers, scholen, kloosters...) ervan overtuigd kunnen worden om hun tuin ecologischer te beheren en meer gevelgroen en groendaken aan te leggen, dan wordt trouwens ook een grote winst geboekt voor de woonkwaliteit.

De gemeente kan natuurvriendelijk tuinbeheer op diverse manieren aanmoedigen en promoten. Ook daarvoor is een prijskamp en vermelding in het gemeentelijk infoblad een ideaal middel. De gemeente kan ook de aanleg van geveltuintjes aanmoedigen met een duidelijk reglement en door het beperken van de administratieve rompslomp. De meerwaarde voor de natuur is beperkt maar heeft onmiskenbaar een belangrijke sensibiliserende waarde.

#### [6] Soortbescherming

Elk jaar dikt de lijst van bedreigde en sterk bedreigde soorten aan. Het Natuurdecreet, en ook de Europese regelgeving voorziet dat Vlaanderen (België) maatregelen moet nemen om populaties van soorten en ondersoorten in stand te houden. Dit is het zogenaamd soortenbeleid. Maar dat komt in Vlaanderen niet van de grond. Aan mooie plannen geen gebrek, maar de uitvoering laat op zich wachten.

De gemeente kan hier zeker een rol spelen. In eerste instantie kan de aandacht gericht worden op bedreigde soorten die tot de verbeelding spreken of op een grote mate van sympathie kunnen rekenen: zwaluwen, vleermuizen,... Met een relatief geringe inzet van middelen kan dikwijls een duidelijk positief resultaat bereikt worden.

Soortbescherming kan zeer veel gradaties aannemen . Van zeer gemakkelijk en goedkoop, tot ambitieus. De gemeente kan een paddenoversteek (mee) organiseren, nestkasten hangen, ijskelders inrichten voor vleermuizen, poelen graven...

#### [7] Natuurreservaten – natuurgebieden

De verwerving en het beheer van natuurterreinen is en blijft een zeer nuttig en zeer efficiënt middel om bedreigde natuurwaarden te beschermen. Gemeenten kunnen eigen terreinen beheren als

natuurgebied en die laten erkennen als natuureservaat. Dit kan om het even waar, maar natuurlijk bij voorkeur in gebieden met een hoge natuurwaarde. Meestal zijn dat de gebieden die aangeduid zijn als VEN-gebied (Vlaams Ecologisch Netwerk) en of als Habitatrictlijngebied. Er wordt bij voorkeur ook rekening gehouden met uitbreidingsmogelijkheden.

Door samen te werken kan de gemeente gebruik maken van de expertise en kennis van de natuurverenigingen. Omdat het beheer ten dele gebeurt door vrijwilligers, wordt het lokale draagvlak voor de natuur versterkt. De gemeente kan ook helpen om bestaande natuurgebieden te toegankelijk te maken. Daarvoor zijn doorgaans inrichtingswerken vereist, zoals het aanleggen van wandelpaden. Wat precies mogelijk is hangt voornamelijk af van de grootte van het gebied: hoe groter het gebied is, des te groter is ook de draagkracht van het gebied, en dus vergroot dan ook de mogelijkheid voor recreatie.

### **Concreet voor Brugge**

**Reeds jarenlang is er op de begroting een som uitgeschreven om aankoop van natuurgebieden door natuurverenigingen mee te helpen financieren. Wij pleiten ervoor om ook in volgende legislatuur deze toelage te bestendigen gezien nog talrijke stukjes natuur bedreigd worden op het brugs grondgebied en aankoop de duurzaamste oplossing tot behoud blijft.**

[8] Natuur in landbouwgebieden, op bedrijventerreinen en in recreatiegebieden.

De gemeente moet ook de private eigenaars en grondgebruikers aanmoedigen om de natuur ook op hun gronden alle kansen te geven. Dit kan in verloren hoekjes, of vaak zelfs volledig verweven met de hoofdbestemming van de grond. Vooral op industrieterreinen en op recreatiegronden zijn de potenties zeer groot. De gebieden die aangewezen zijn als verbindings- en verwevingsgebied (IVON) verdienen daarbij bijzondere aandacht. Maar we moeten ons zeker niet daartoe beperken.

Op het vlak van landbouw bestaan er ondertussen al enkele jaren de zogenaamde beheersovereenkomsten. Dat zijn vrijwillige overeenkomsten waarbij een landbouwer tegen betaling bepaalde maatregelen neemt om de natuur en het milieu te beschermen. De meeste middelen daarvoor komen van Europa en van het Vlaams gewest. Maar in verschillende gevallen laat de gemeente zich ook van haar beste kant zien.

Het systeem van beheersovereenkomsten verloopt echter nog altijd moeizaam en de effecten voor de natuur zijn vaak twijfelachtig. Het is belangrijk om eventuele subsidies zoveel mogelijk te verinden aan duidelijk controleerbare en telbare resultaten.

## [9] Verbindingsgebieden

Versnippering is één van de grote bedreigingen voor de Vlaamse biodiversiteit. Er is te weinig ruimte voor de natuur: de natuur is verbrokken, en teruggedrongen in te kleine gebieden. En er zijn nauwelijks kwaliteitsvolle verbindingsgebieden.

Dat is ten dele een erfenis van de ruimtelijke ordening uit het verleden. En die kan niet zomaar ongedaan gemaakt worden. Maar dit betekent natuurlijk niet dat er niets kan gebeuren. Via een coherent ruimtelijke ordeningsbeleid (zie verder), maar ook via doordacht natuurbeleid. De gemeente moet de bestaande natuurlijke infrastructuur inventariseren en moet die versterken.

Eventueel kunnen in bijzondere gevallen ook ingrepen in de infrastructuur gebeuren, zoals de aanleg van tunnels en overgangsplaatsten onder wegen. Bij al die acties kan en moet, ook samengewerkt worden met eigenaars en gebruikers van de gronden.

### **Concreet voor Brugge**

**Verbindingsgebieden en stapstenen zijn uiterst belangrijk. Daarom wordt ook zoveel belang gehecht aan de groene gordel van Brugge. Het weze duidelijk dat de druk op dit groen nog steeds groot is en er jaarlijks nog happen worden uitgenomen, wij verwijzen hier onder andere naar de plannen voor de Chartreuse Wij vragen dan ook nog meer respect voor deze groene gordel.**

## **6. KERNACHTIGE RUIMTELIJKE ORDENING**

### **6.1 Gemeenten en provincies: cruciale spelers in het ruimtelijke ordeningsbeleid**

Vlaanderen is geen toonbeeld van een goede ruimtelijke ordening. Lintbebouwing, versnipperde natuur- en bosrestanten, baanwinkels, verkavelingen in groen, verkeerd ingeplante bedrijvenszones,... Die ruimtelijke wanorde veroorzaakt heel wat problemen. Door de verregaande versnippering van open ruimte komt de natuur onder druk. Omdat woon-, werk- en winkelgebieden te ver uit elkaar liggen en veel bedrijfsterreinen enkel via de weg bereikbaar zijn, neemt het (vracht)verkeer sterk toe. Omdat de bebouwing op het platteland zo versnipperd is, lopen de kosten voor nutsvoorzieningen zoals riolering of elektriciteitsvoorziening enorm op.

Toch lijkt het tij stilaan te keren. Een eerste kentering voor de ruimtelijke ordening kwam er eind 1997 met de goedkeuring van het "Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen" (RSV). Dit plan geeft de krachtlijnen aan voor de toekomstige ontwikkeling van de ruimte in Vlaanderen. Het structuurplan streeft naar een "open en stedelijk Vlaanderen": de steden en dorpscentra moeten aantrekkelijk worden en blijven om in te wonen, te werken en te winkelen. Tegelijkertijd moet de open ruimte zo goed

mogelijk bewaard blijven en moeten natuur en bos meer kansen krijgen.

Ook de provincies en gemeenten hebben een belangrijke taak bij het realiseren van een duurzame ruimtelijke ordening. Een tweede kentering komt er hopelijk dan ook aan met de opmaak en vooral de uitvoering van de provinciale en gemeentelijke structuurplannen. In deze plannen moeten de krachtlijnen van het RSV verder uitgewerkt en gedetailleerd worden. In een gemeentelijk structuurplan moet aangegeven worden hoe men de leefomgeving in de eigen gemeente in de toekomst wil gebruiken en ontwikkelen. Volgens het decreet moet elk gemeentelijk structuurplan vertrekken van een "duurzame ruimtelijke ontwikkeling". Dat is volgens het decreet een "een ruimtelijke ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder het onmogelijk te maken ook in de behoeften van de toekomstige generaties te voorzien". De voorraad ruimte waarover we beschikken is immers beperkt. Als we nu te veel open ruimte gebruiken voor verkavelingen of bedrijvzones, kunnen onze kinderen en kleinkinderen die ruimte later niet meer gebruiken als landbouwgrond of natuurgebied. Als we mooie en waardevolle gebouwen laten verkrotten en daarna afbreken, kunnen de volgende generaties daar nooit meer van genieten. We moeten dus verstandig met onze schaarse leefruimte omspringen.

## **6.2 Aandachtspunten voor de volgende bestuursperiode**

[1] Open ruimte voor natuur en bos

Bij de opmaak van de plannen moeten garanties ingebouwd worden voor het vrijwaren van de natuurlijke structuur. Er moeten natuurgebieden voorzien worden en er moeten natuurlijke verbindingsgebieden aangeduid worden.

Bij de uitwerking van de eigen plannen besteedt de gemeente bijzondere aandacht aan de VEN-gebieden, de Habitatrictlijnggebieden en de beekvalleien. Vanzelfsprekend respecteert de gemeente ook de ruimtelijke structuurplannen. Het Vlaamse en de provinciale ruimtelijk structuurplan bieden een houvast en een kader voor ruimtelijke (en andere) beslissingen. Ze moeten daarom aan de basis liggen van alle beslissingen die op gemeentelijk vlak genomen worden.

Er moet van bij het begin voldoende aandacht zijn voor de betrokkenheid van partners, timing en financiële middelen. Anders blijven de mooie plannen wellicht weer dode letter.

Versnippering is een van de grote Vlaamse problemen. Of het nu gaat om de aanleg van riolering, om het aansluiten op het aardgasnet of om de uittekenen van een natuurlijk netwerk: telkens stoten we op het hetzelfde probleem, namelijk dat de Vlaamse bebouwing te verspreid is. En de open ruimte is te versnipperd. Het is hoog tijd om het tij te keren. Om de

open ruimte te vrijwaren moet maximaal gebruik gemaakt worden van inbreiding: het benutten van bestaande industrieterreinen en woonzones, eerder dan het aansnijden of aanduiden van nieuwe gebieden. De beschikbare ruimte moet maximaal benut worden, en waar mogelijk moet er ook aandacht zijn voor meervoudig ruimtegebruik

#### [2] Een kernversterkend beleid

Om een kernversterkend beleid in de praktijk te brengen, kan in een gemeentelijk structuurplan vooreerst onderzocht worden welke gebieden in aanmerking komen voor verdichting en inbreiding, hoe verdichting kan plaatsvinden, wat de randvoorwaarden zijn,... Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen gaat uit van een minimale bebouwingsdichtheid van 15 woningen per hectare in de kernen van het buitengebied en 25 woningen per hectare in stedelijk gebied. Zeker in de stad zal deze bebouwingsdichtheid vaak veel hoger liggen.

#### [3] Verdichten van bedrijventerreinen

Niet alleen voor wonen moet ruimte zuinig worden gebruikt, ook voor bedrijfsactiviteiten. Via een RUP of BPA kan - voor een bestaand of nieuw bedrijventerrein - ervoor gezorgd worden dat meer aaneengesloten wordt gebouwd. Dat kan door allerhande voorzieningen zoals een parking, een waterzuiveringsinstallatie of een laad- en loszone gemeenschappelijk (en eventueel ondergronds) voor meerdere bedrijven te voorzien en niet bij elk bedrijf apart. De ruimte op een perceel kan dan volledig worden gebruikt voor de eigenlijke bedrijfsactiviteiten. Een andere mogelijkheid is het oprichten van bedrijfsgebouwen in meer dan één bouwlaag. Zo kunnen kantoorruimtes bovenop de productieruimte worden voorzien en vaak kunnen ook de productie- of opslagruimtes zelf in meerdere bouwlagen worden opgetrokken. In het RUP of BPA moeten dus niet alleen maximale, maar vooral ook minimale bouwhoogtes worden opgelegd. Om verkeersoverlast te beperken en ruimte te sparen wordt slechts een beperkt aantal parkeerplaatsen voorzien (ondergronds of op het dak) en worden de nodige maatregelen uitgewerkt om het openbaar vervoer en het zachte weggebruik te bevorderen.

#### [4] Inventaris van wat bestaat

Het is op zich zeer verwonderlijk dat er geen exacte cijfers bestaan over de nog bruikbare oppervlakte aan bouwgrondreserves en woningstock in Vlaanderen. Dat is immers basisinformatie om een goed ruimtelijk beleid te kunnen voeren. Gemeentebesturen houden hierover amper informatie bij. Twee derde van de Vlaamse gemeenten beschikt niet over een inventaris van de onbebouwde bouwgronden in woonzones, hoewel gemeenten wettelijk verplicht zijn om zo'n inventaris op te maken en ze er zelfs subsidies voor krijgen. Die basisinformatie is onder meer noodzakelijk om te bepalen hoeveel en welke woonuitbreidingsgebieden verkaveld kunnen worden. Hoe kan bepaald worden hoeveel bijkomende

bouwgronden er nodig zijn, als men niet eens weet hoeveel woonkavels er nog braak liggen?

Een ander voorbeeld zijn bedrijvzones. Er zijn weinig of geen gegevens over het aantal niet gebruikte percelen op bestaande bedrijventerreinen. Dat is noodzakelijk om een juiste behoefte te kunnen inschatten voor bijkomende bedrijventerreinen. Bovendien gaat nu heel wat economisch nuttige ruimte verloren.

## **7 VERSTANDIG MOBIEL**

### **7.1 Gemeente moet kiezen voor de veiligheid en de gezondheid van haar inwoners**

Gezonde lucht om te ademen, op straat lopen zonder voortdurend het risico te lopen onder een auto te belanden, zuiver water,...

Lokale milieuvervuiling heeft dikwijls te maken met verkeer. Veel problemen in de gemeente hangen samen met de mobiliteit: lawaaihinder, verkeersagressie, verkeersonveiligheid, luchtvervuiling... Die overstijgen in belangrijke mate de mogelijkheden en de bevoegdheden van de gemeente. Toch kan heel wat gebeuren. Vaak ook meer een kwestie van willen dan van kunnen. Dit bewijst het verhaal van de onbemande camera's op onveilige punten. Nadat er jarenlang verzet was tegen de onbemande camera's blijkt dat ze nu wel degelijk hun nut bewijzen.

### **7.2 Aandachtspunten voor de volgende bestuursperiode**

[1] Alternatieven voor de auto

De gemeente dient alternatieven voor het autogebruik te promoten, in het bijzonder het openbaar vervoer en de fiets. Dit gebeurt via publicaties en campagnes. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan het ontraden van het autogebruik in de schoolomgeving.

De gemeente besteedt bij infrastructuurprojecten en heraanleg van wegen ook alle aandacht aan het openbaar vervoer, en aan de niet-autogebruiker.

De gemeente organiseert een aantal autoloze zondagen per jaar, waarvan minstens 1 op de 'internationale autoloze zondag' in september.

#### **Concreet voor Brugge**

**Brugge is een fietsstad maar zou best het de fietser ook comfortabel maken. Op verschillende plaatsen, ook in de binnenstad wordt de toestand van de bestrating zelfs gevaarlijk voor de fietsers.**

**Het verder uitbouwen van grote parkings (oude Rijkswachtkazerne en onder het Prinsenhof) in het centrum van de stad, trekt alleen maar meer autoverkeer aan en moet**

**vermeden worden. Alleen door de kern autoluw te maken wordt deze aantrekkelijk voor voetgangers en fietsers.**

[2] Trage wegen

Trage wegen zijn verbindingen of paden voor niet-gemotoriseerd verkeer. In tegenstelling tot "snelle" autowegen, zijn trage wegen in de eerste plaats bedoeld voor wandelaars en fietsers. Er zijn heel wat verschillende soorten trage wegen. Naast de officiële buurtwegen, zijn er ook wandelwegen in bossen, in natuurgebieden, vroegere trein- of trambeddingen, dijkpaden in beheer van polders en wateringen,...

Op dit moment lopen her en der verschillende initiatieven om het gebruik van trage wegen te herwaarderen en te bevorderen. De gemeente moet mee aan de kar van de trage wegen trekken.

In elk geval moet vermeden worden dat nog meer trage wegen omgevormd worden tot snelle wegen.

## **8. VEILIG EN GEZOND**

[1] Een gemeente zonder bestrijdingsmiddelen

Hoger wezen we er al op dat de openbare besturen al een belangrijke weg afgelegd hebben, en dat er verder in die richting moet gewerkt worden.

Maar natuurlijk heeft het geen zin dat de gemeente vele inspanning doet, terwijl de inwoners de spuit, soms ook op openbaar groen, blijven hanteren. Gemeenten kunnen info-avonden inrichten, voorbeeldprojecten in de kijker zetten. Ze kunnen een lokaal aanspreekpunt organiseren waar inwoners met tuin vragen ivm reductie terecht kunnen. Ook wedstrijden voor een ecologische omvorming van de tuin, toekennen van labels voor ecotuinen behoren tot de mogelijkheden.

De gemeente wijst de inwoners op de gevaren van het gebruik van pesticiden en herbiciden en maakt actief promotie voor alternatieven. Ook daarbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de handleiding "zonder is gezonder".

Er wordt ook minstens een actie opgezet die specifiek gericht is op de landbouwers in de gemeente.

Daarnaast kan de gemeente ook biologische landbouw aanmoedigen. Dat kan door zelf biologische producten te gebruiken in de gemeentelijke diensten, of door lokale biologische boeren en verkooppunten van biologische producten te ondersteunen: via het aankoopbeleid of via informatie over biologische producten in de gemeentelijke informatiekkanalen.

## 9. Brugge aan zee

Tot slot willen wij de bruggelingen oproepen ook aandacht te schenken aan de zee. Dankzij de haven heeft Brugge een poort op de wereld , maar ook een poort op de Noordzee. De kustwerkgroep van Natuurpunt heeft in februari een tienpuntenprogramma gelanceerd .

Daarin wordt gepleit voor een duurzaam beheer van de kustzone.

Wij hopen, ook in Brugge, op steun te kunnen rekenen om vele zaken uit dit plan te realiseren.

Wil je meer info over dit plan ? [www.natuurpunt.be/kustwerkgroep](http://www.natuurpunt.be/kustwerkgroep)

### Concreet voor Brugge

- **duurzaam beheer van de duinen**
- **duurzaam beheer van het strand waar stroken weer niet meer machinaal zouden kunnen gereinigd worden.**
- **Aandacht voor duurzame visserij**
- **Steun vanuit de gemeente aan de projecten die natuurpunt met het havenbestuur opzet o.a. rond sterneneiland**
- **Aandacht voor De Noordzee onze "elfde provincie" met zijn problemen rond waterkwaliteit, verontreiniging, bescherming van mariene gebieden, mastersplan.....enz..**
- **Aandacht voor het realiseren van het strategisch plan van de haven met ook oog voor de ecologie.**